

Faktablad

Lagen om elektronisk kommunikation

Lagen om elektronisk kommunikation trädde i kraft den 25 juli 2003. Lagen ersatte telelagen och lagen om radiokommunikation. Lagen omfattar elektroniska kommunikationsnät och de kommunikationstjänster som förmedlas i näten. Exempel på nät är telenät, kabel-TV-nät och andra bredbandsnät. Lagen omfattar den tekniska infrastrukturen, men inte själva innehållet i tjänsterna. Syftet var att skapa en enhetlig och teknikneutral lagstiftning för all elektronisk kommunikation, för att möta det faktum att det blir allt svårare att dra en gräns mellan telefoni och datatrafik och att sådana tjänster kan förmedlas via olika typer av nät.

De första tio åren med liberaliserad telemarknad

Vid telelagens tillkomst 1993 öppnades den svenska telemarknaden för konkurrens efter att ha varit ett i princip oreglerat monopol under större delen av 1900-talet. Det skedde utifrån insikten att företag i konkurrens generellt sett är effektivare på att producera de teletjänster som medborgarna efterfrågar än vad ett monopol är. Telemarknaden är vad ekonomer kallar för en nätverksindustri. Det råder särskilda förutsättningar för en sådan industri som skiljer den från andra marknader. Dessa faktorer gör att marknaden inte spontant karaktäriseras av konkurrens. En faktor är att operatörerna är beroende av tillgång till omfattande nät för att kunna distribuera sina tjänster. En annan faktor är att det inledningsvis krävs stora investeringar för en teleoperatör. När en investering väl är gjord finns det normalt inte någon alternativ användning för den. Ju fler personer som använder nätet, desto bättre blir det för användarna. Då kan användarna kommunicera med allt fler människor. Vad det gäller mobiltelefoni som distribueras med hjälp av radiofrekvenser, är radiospektrumet en begränsad naturresurs. Radiospektrumet tillåter bara ett visst antal nät. Dessa faktorer sammantagna gör att telemarknaden är relativt svår att etablera sig på. Operatörer som redan befinner sig på marknaden har stora fördelar gentemot nya.

Om Post- och telestyrelsen

- Post- och telestyrelsen, PTS, är den myndighet som bevakar områdena elektronisk kommunikation och post. Begreppet elektronisk kommunikation inkluderar telekommunikationer, IT och radio.
- PTS arbetar med fyra övergripande områden: konsument- och konkurrensfrågor, effektivt resursutnyttjande och säker kommunikation.
- PTS vision är att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.

Detta försteg för etablerade företag har tekniska och strukturella orsaker och beror inte på hur mogen marknaden är.

Av ovan nämnda skäl regleras nätverksindustrier med särskild lagstiftning. Den går utanför den generella konkurrensrätten för att göra det möjligt att öppna marknaden för nya aktörer och skapa konkurrens. De viktigaste åtgärderna för att skapa konkurrens handlar om att ge aktörer tillträde till distributionsnäten. EU och riksdagen antog därför regler som underlättar för nya teleoperatörer att ta sig in på marknaden. Dessa regler syftar till att neutralisera de konkurrensfördelar som operatörer med betydande inflytande har. Anledningen till att dessa regler infördes i lag var att aktörerna har så tydligt motsatta intressen, samtidigt som det finns en djup obalans i deras förhandlingsstyrka.

Grundtanken i lagen om elektronisk kommunikation

Grundtanken i lagen om elektronisk kommunikation är att regleringen är flexiblar. Därför innehåller lagen färre generella skyldigheter för operatörer än den tidigare lagstiftningen.

I stället innehåller lagen verktyg som ska användas om konsumenternas behov inte tillgodoses av marknaden eller om inte konkurrensen fungerar. Lagen bygger på att regleringsmyndigheten ska skraddarsy skyldigheter i beslut om det behövs. Exempel på sådana viktiga skyldigheter är skyldigheten att bedriva samtrafik* och tillträde till accessnätet**. Det innebär att det krävs att regleringsmyndigheten fattar beslut i ett enskilt fall, för att en sådan skyldighet ska gälla.

Systemet är flexiblar, därför att det går fortare för Post- och telestyrelsen, PTS, att ändra ett beslut än vad det gör för riksdagen att ändra en lag.

**Samtrafik behövs för att abonnenter som har olika teleoperatörer ska kunna ringa till varandra. Teleoperatörerna trafikerar då varandras nät.*

***Accessnätet är den sista biten av telenätet som når in i huset hos abonnenterna. Den teleoperatör som äger accessnätet är också den teleoperatör där telekunderna med fast telefoni har sina abonnemang.*

Regler för dominerande teleoperatörer (marknadsanalys SMP)

SMP är en förkortning av ”significant market power” och översätts till ”betydande inflytande på marknaden”. Dessa regler för dominerande operatörer främjar konkurrensen och syftar till att neutralisera de konkurrensfördelar som operatörer med betydande inflytande har, i och med att de kan åläggas vissa skyldigheter. Det kan till exempel vara att hålla kostnadsorienterade priser.

Enligt lagen om elektronisk kommunikation ska PTS fatta beslut inom många fler områden än tidigare. PTS ska fatta beslut om vilka marknader som omfattas av bedömningar. Om det inte råder konkurrens kan myndigheten fatta beslut om vilka operatörer som är dominerande och vilka skyldigheter operatörerna ska ha.

För mer information se PTS faktablad om ”Regler för dominerande operatörer”.

Så påverkar lagen om elektronisk kommunikation utbyggnaden av 3G-systemen

En förändring i lagen som påverkar 3G-operatörerna är att de kan tvingas att dela på master och annan infrastruktur.

För mer information om tidplan se PTS faktablad om ”Tidplanen för utvärdering av 3G”.

Tillstånd

Utifrån lagen om elektronisk kommunikation kommer det bara att finnas tillstånd för radiofrekvenser och nummer. Däremot utökas plikten att anmäla sig. Enligt lagen om elektronisk kommunikation kan även Internetoperatörer och operatörer som har rundradionät (radio- och TV-sändningar till allmänhet) vara tvungna att anmäla sig.

Auktioner införs

I lagen om elektronisk kommunikation införs också en möjlighet att fördela tillstånd för radiosändare eller nummer genom auktion. I och med det kan myndigheten använda både så kallad skönhetstävling och auktion eller en kombination av dessa förfaranden. Skönhetstävling har funnits sedan tidigare och innebär att operatörer bjuds in att söka tillstånd utifrån vissa i förväg uppställda kriterier. De som bäst uppfyller kriterierna får tillstånd.

Tjänster för konsumenter

Lagen innehåller regler om vilka tjänster som ska finnas tillgängliga för alla till ett överkomligt pris. I första hand ska marknaden erbjuda dessa tjänster. Om så inte sker har staten ett ansvar för att konsumenterna får tillgång till dessa tjänster. Exempel på sådana tjänster är anslutning till fast telefon, telefonautomater och nummerupplysning. Lagen om elektronisk kommunikation stärker konsumenternas ställning. Konsumenterna har rätt att få viss information, till exempel specificerade teleräkningar. Avtalen med konsumenterna ska vara mer detaljerade än tidigare och innehålla prisuppgifter. Alla som besöker en webbplats med cookies ska också få information om att webbplatsen innehåller cookies, vad dessa cookies används till och hur cookies kan undvikas. Se nästa sida.

Samråd och tvistlösning

Enligt lagen om elektronisk kommunikation ska myndighetens förslag till beslut i vissa fall samrådas innan beslut fattas. Resultatet av samrådet ska också göras offentligt. Remissinstanser är berörda parter, intresseorganisationer, andra myndigheter inom EES-området och EU-kommissionen.

Tvistlösning innebär att operatörer som inte kommer överens får ta hjälp av PTS för att lösa tvisten. PTS ska fatta beslut om vad som ska gälla mellan parterna inom fyra månader. Enligt telelagen kunde PTS fatta beslut i tvister vad det gäller områdena samtrafik, förval, nummerportabilitet och sammankoppling av nätkapacitet. Enligt lagen om elektronisk kommunikation kommer PTS att kunna fatta beslut vad

det gäller alla skyldigheter som följer av lagen eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen.

Säkerhet, integritet och funktionshinder

Lagen innehåller också bestämmelser om att rimliga krav ska ställas på telefonitjänster vad det gäller funktion, teknisk säkerhet, uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid, t.ex. naturkatastrofer och olyckor. I lagen förstärks också integritetsskyddet för både privatpersoner och företag.

Cookies

Enligt lagen ska alla som besöker en webbplats med cookies*** få information om:

- att webbplatsen innehåller cookies,
- vad dessa cookies används till och
- hur cookies kan undvikas.

Informationen behöver inte ges innan användaren går in på webbsidan, utan kan ges under tiden användaren är inne på hemsidan. Detta förutsätter förmodligen att hemsidan har cookies som användaren kan undvika genom att ställa in sin webbläsare. Webbläsare kan ställas in så att användaren automatiskt nekar cookies eller informeras om en webbsida innehåller cookies.

Informationen till användaren bör placeras på ett tydligt sätt på webbplatsen.

**** En cookie är en liten textfil som webbplatsen du besöker sparar på din dator. Cookies används på många webbplatser för att ge en besökare tillgång till olika funktioner. Informationen i cookien är möjlig att använda för att följa en användares surfande.*

PTS kommer även i fortsättningen att tillgodose funktionshindrades behov av post- och teletjänster. Enligt lagen om elektronisk kommunikation har PTS möjlighet att ålägga operatörer att erbjuda vissa tjänster om det inte är oskäligt betungande för operatörerna. Om det bedöms lämpligt ska tjänsterna under vissa omständigheter upphandlas.

Avgifter

En stor del av PTS verksamhet finansieras med avgifter. PTS kan ta ut avgifter av alla operatörer som är anmälda enligt lagen om elektronisk kommunikation. I och med lagen infördes avgifter på nummer och fler operatörer ska vara med och betala beredskapsavgiften. Beredskapsavgiften syftar till att göra elektroniska kommunikationer mer robusta.

Så togs lagförslaget fram

■ Utredningen om lagstiftning och myndighetsorganisation inom området för elektronisk kommunikation gjordes på regeringens initiativ och leddes av hovrättsrådet Robert Nordh. I juli 2002 kom utredningens första delbetänkande-Lag om elektronisk kommunikation (SOU 2002:60). Delbetänkandet sändes ut på remiss, bland annat till PTS. Ett andra delbetänkande med förslag till myndighetsstruktur (SOU 2002:109) presenterades i december 2002. Regeringen lämnade den 27

mars 2003 en proposition (2002/03:110) till riksdagen. Lagen om elektronisk kommunikation (2003:389) trädde i kraft den 25 juli 2003.

EU:s rättsakter som fördes in med hjälp av lagen om elektronisk kommunikation

■ **Ramdirektivet** är den övergripande rättsakten där mer generella bestämmelser framgår bl.a. mål och medel, samråds- och tvistlösningsförfaranden, definitioner m.m. Där finns också de viktiga bestämmelserna om kommissionens vetorätt, regler för dominerande operatörer - betydande marknadsinflytande (significant market power, SMP) och krav på myndigheterna att göra marknads-analyser.

■ **Tillträdesdirektivet** (Samtrafikdirektivet) handlar om de skyldigheter som kan och ska ställas på dem som erbjuder nät eller tjänster. I första hand är det skyldigheter som syftar till att förbättra konkurrensen. Med tillträde avses i princip alla former av en nät- eller tjänstetillhandahållares tillträde till en annans nät eller tjänster. Det inbegriper samtrafik, tillgång till nätkapacitet för mobila teletjänster, hyrda förbindelser, tillträde till accessnätet m.m.

■ **Auktorisationsdirektivet** innehåller handlingsregler för myndigheterna vad gäller auktorisationer och tillstånd, t.ex. vilka villkor som får ställas vid tillståndsgivningen.

■ **USO-direktivet** beskriver de rättigheter som konsumenterna och andra användare har i förhållande till nät- och tjänsteleverantörerna. Det omfattar även bestämmelser om förval och nummerportabilitet och samhällsomfattande tjänster.

■ **Komdataskyddsdirektivet** innehåller regler om skydd för personuppgifter vid elektronisk kommunikation.

■ **Spektrumbeslutet** är egentligen i första hand en ram inom vilken kommissionen och medlemsstaterna jämte myndigheterna ska diskutera policyfrågor för radio.